

4. Drimba, O., *Istoria culturii și civilizației*, vol. IV, București, 2004.
5. Huntington, S. P., *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, București, 2007.
6. Lewis, B., *Islam in history. Ideas, men and events in the Middle East*, London, 1973.
7. Sourdel, D., Sourdel-Thomine, J., *Civilizația islamului clasic*, vol. I-III, București, 1975.
8. Уотт, У. М., *Влияние ислама на средневековую Европу*, Москва, 1976.

NECESITATEA SENSIBILIZĂRII TINERETULUI STUDIOS ÎN RECEPTAREA VALORILOR CULTURII NAȚIONALE

Angela LISNIC, dr., conf. univ.

Summary

The subject of this study aims to demonstrate the need for basic awareness of students in receiving national cultural values. As an argument to demonstrate the existence of this need is the situation in the Republic on the state of things on attitudes among youth in general and the studios in particular on national values. The research formed the basis of European and national normative documents, comments on the phenomenon during teaching activate.

Construirea identității culturale din perspectiva integrării europene impune promovarea valorilor culturii naționale pentru ceea ce se numește unitate națională în diversitate europeană. Iar forța educativă ale bunelor tradiții caracteristice familiei, școlii și altor colective sociale nu poate fi subapreciată. În acest context este necesar să cunoaștem și să înțelegem influența valorică a tradițiilor naționale asupra componentei valorice ca element de bază în educarea tinerii generații. Problema cercetării date vizează cunoașterea, înțelegerea, conservarea și transmiterea valorilor culturii naționale generației în devenire, care trebuie să conștientizeze că

acestea sunt o prioritate în viața socioculturală și în memoria colectivă și individuală.

Aceste prerogative se-au găsit oglindire în actele normative la nivel european și republican. Astfel în Concluziile Consiliului Europei și ale reprezentărilor guvernelor statelor – membre, privind lucru în domeniul culturii, se menționa:

- să se țină cont de valoarea intrinsecă a culturii și a artelor pentru îmbogățirea diversității culturale;

- să se asigure excelența, inovarea și competitivitatea sectoarelor culturale prin promovarea activităților artiștilor, creatorilor și profesioniștilor din domeniul cultural și prin recunoașterea contribuției acestor sectoare la obiectivele Strategiei Europa 2020 pentru creșterea economică și a locurilor de muncă;

- să se promoveze diversitatea culturală, a culturii și cadrul relațiilor externe ale UE și a mobilității [1].

Aceste obiective europene și priorități s-au regăsit și în noul „Cod al educației”, adoptat în toamna anului 2014. Astfel în articolul 5 al codului sus-numit „Misiunea educației” se prevede:

- dezvoltarea culturii naționale.

Iar articolul 6 *Idealul educațional* identifică că: „Ideal educațional al școlii din Republica Moldova constă în formarea personalității cu spirit de inițiativă, capabile de autodezvoltare, care posedă nu numai un sistem de cunoștințe și competențe necesare pentru angajare pe piața muncii, dar și independență de opinie și acțiune, fiind deschisă pentru dialog intercultural în contextul valorilor naționale și universale asumate.”

Tot în acest context trebuie privit articolul 11, care prevede ca „Finalități educaționale”, printre competențe ce urmează a fi formate, și i) competențe de exprimare culturală și de conștientizare a valorilor culturale [2].

Aceste prevederi au o rezonanță cu ideile lansate de cercetătorii din domeniul culturologic. Astfel, filosoful culturii Al. Tănase în studiul său afirmă că „Omul nu este, ci devine o ființă culturală”. Comportamentul, idealurile, gusturile, necesitățile, receptivitatea, interesele etc. reprezintă diferite aspecte ale culturii omului [3].

Din confruntarea diverselor poziții privind cultura și civilizația desprindem ideea că forța și solidaritatea civilizației depind de măsura în care o societate dată, dispunând de un patrimoniu cultural mai mult sau mai puțin bogat, creează sistemul de organizare a instituțiilor adecvate cu ajutorul cărora transformă valorile culturale în fapte de viață, în fapte de civilizație. Cultura este o măsură a dezvoltării omului, a gradului său de inteligență și a rolului său creator, transformator” [4].

În societatea contemporană atestăm o nouă eră, cea a globalizării. În așa mod suntem martori a unui export de modele culturale, cum este cel al democrației și însuși al modelului cultural.

La rîndul său, globalizarea nu poate avea loc în afara unei structuri culturale performante, care să aibă capacitatea de extensiune, să fie aptă de export cultural, de schimb de valori materiale și spirituale. O societate poate evolua rapid spre valorizarea modelului cultural în forme ale unei permanente schimbări. Pornind de la această nevoie, este resimțită nevoia de a democratiza ierarhiile culturale și de a asigura accesul la cultură prin formularea unei diferențe, încât să nu împiedece realizarea unui dialog cultural [5]. Prin modelul cultural european se pot distinge alte modele. Constatăm că relația dintre local și supralocal, dintre centru și provincie, dintre urbanitate și ruralitate au creat forme consistente. În timp se observă, astfel, importanța dată în cultura europeană a rațiunii. Raționalizările și deducțiile culturale au structurat modelul cultural european spre o unitate. În același timp modelul cultural european s-a distins prin provocarea unor serii de rupturi culturale, prin care inovația culturală se realizează într-o anumită contextualitate. De această contextualitate trebuie să se țină cont și în sistemul educațional. Căci schimbarea cea mai importantă, care s-a

petrecut în acest context de permanentă confruntare culturală productivă, este trecerea de la o cultura etnică la una civică.

Definiția teoretică se regăsește și în studiile aplicative. Astfel, profesorul Vl. Pîslaru definește cultura drept „axiomă a educației, căci elevul (cel ce este educat) nu însușește doar valori create de omenire, ci, însușindu-le, își creează propriile cunoștințe, competențe, atitudini etc.” [6]. Prin urmare, omul în sensul larg, poate să se afirme concomitent în trei ipostaze: ca obiect al acțiunii de culturalizare, ca subiect al creației culturale, ca purtător/receptor și popularizator al tezaurului cultural. Conținuturile generale ale educației contemporane vizează cinci dimensiuni ale activității de formare-dezvoltare morală: adevărul moral, adevărul științei, aplicabilitatea științei, frumosul, sănătatea. Iar diversitatea culturală prin care trecem actualmente implică schimbări, inclusiv prin intermediul conținutului de bunuri și servicii culturale.

Actualmente, în lumea de azi definită prin consumatorism cultural, asistăm la reproducerea continuă a unui hegemonism cultural, la faptul că diferențele culturale existente nu produc nicidecum o egalizare de șanse pentru culturi. Cultura națională se află într-o relație de contextualizare culturală cu ceea ce numim cultură universală. În condițiile modernității, cultura populară dobândește caracter de produs industrial. Folclorul devine un gen de divertisment ca oricare altul, un produs care are piață și consumatorii lui specifici. Cultura populară este incorporată cu timpul în cultura de masă. Diferențele culturilor naționale nu influențează numai comportamentul superficial, ci sunt și condiții esențiale pentru înțelegerea valorilor adoptate de negociatori. Există un interes față de cultură, pentru informația asupra identităților, asupra mijloacelor tehnologiei culturale contemporane, asupra perspectivei devenirii culturale într-o lume care se declară a schimbării. Consumatorul de

cultura este azi adaptat nevoii unei formări continue. De aceea este necesară o privire structurată asupra culturii în ansamblu [7].

În această ordine de idei, cultura națională ca dimensiune specifică a valorilor culturale generale aduce aport prin numeroasele valori imateriale. Această dimensiune vine să asigure succesul în procesul de receptare a culturii naționale, care poate fi dezvoltat, în egală măsură, de mai multe discipline școlare. Constatăm această definiție utilizată la disciplinele care sunt incluse în profilul umanist, ca de exemplu: educația tehnologică, educația plastică, educația muzicală, istoria, limba și literatura română. În programele lor curriculare aprobate, găsim termenul de „cultură” utilizat în diferite contexte educaționale. Astfel la educația muzicală se urmărește formarea culturii muzicale, ca parte componentă a întregii culturi spirituale a elevului. La obiectul educația plastică are loc un dialog dintre copii și lumea artelor. În cadrul disciplinei de istorie se tinde spre scopul de a înțelege trecutul propriului popor și a diversității tradițiilor culturale și istorice ale popoarelor lumii. Aceasta contribuie la înlăturarea prejudecăților și la prietenia între popoarele lumii.

Păstrarea, conservarea și valorificarea tradiției naționale prin cercetarea și însușirea meșteșugurilor popular - artistice de către elevi, viitorii promotori ai culturii naționale, se asigură la orele de educație tehnologică. În activitățile ce se desfășoară în cadrul orelor, prin intermediul diferitor tehnici și metode de lucru, profesorii ar trebui să facă tangențe cu celelalte discipline. Lucrul efectuat în comun și parteneriat cu profesorii din aria curriculară „arte” ar da rezultate îmbucurătoare prin exemple reale. Discuțiile în cadrul meselor rotunde ar trebui să vizeze subiecte, care să fie trecute prin prisma tuturor disciplinelor ce au o competență comună și dezvoltă aceleași interese tinzând spre un scop final bine determinat de culturalizare a tinerii generații ca, condiție de redefinire a propriei sale identități și a exprimării sale ca individ social, civil și proactiv.

Bibliografie

1. Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor-membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind planul de lucru în domeniul culturii pe perioada 2015-2018, OJ-463, 23.12.2014, p.1-3
<http://infoeuropa.md/cultura/planul-de-lucru-in-domeniul-culturii-2015-2018/>
2. Codul Educației al Republicii Moldova
<http://lex.justice.md/md/355156/>
3. Tănase, Alexandru, Cultura și civilizația, Editura Politică, București, 1977, p.145.
4. Istoria și teoria culturii universal și naționale, Chișinău, 1992, p.129.
5. „Noi tendințe în protecția și promovarea patrimoniului cultural, național și european”, Editura „Pontos”, Chișinău, 2013, p.126.
6. Pîslaru, Vlad, Principiul pozitiv al educației (studii și eseuri pedagogice), Editura Civitas, Chișinău, 2003, p.78.
7. Gramațki, Iulian, Identitatea și cultura națională în Republica Moldova Platforma de comentarii, bloguri și opinii Publika.md-vox.publika.md/politica/identitatea-si-cultura-nationala-in-republica-moldova-508604.html

CATEDRA ȘTIINȚE FILOSOFICE ȘI ECONOMICE

REVENIREA LA VALORI - SOLUȚIE VERITABILĂ PENTRU O EDUCAȚIE OPTIMĂ

Anastasia OLOIERU, lector universitar

Summary

Education is the guardian of human values. The value characterizes an alternative a choice of several possible alternative, defines the options of each system, and causes the formation and development of contemporary man. In this context, the article addresses the relationship between value and education to form the child's personality as an active member of society. Education axiological presents a planned system of lasting influence on the